

**Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Декан
педагогічного факультету
проф. Т. О. Олефіренко

« _____ » __ серпня __ 2021 _ року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни**

**ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ
З ІСТОРІЄЮ ПЕДАГОГІКИ**
(назва навчальної дисципліни)

освітнього рівня	магістр (бакалавр/магістр)
галузі знань	01 Освіта/Педагогіка (шифр і назва галузі знань)
спеціальності	013 Початкова освіта (код і назва спеціальності)

освітньо-професійні програми: 1. Початкова освіта та іноземна мова
2. Початкова освіта та інформатика
3. Початкова та інклюзивна освіта
4. Початкова освіта та дошкільна освіта

Шифр за навчальним планом ВВ1.8

Київ 2021

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Основи педагогіки з історією педагогіки», затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова « » серпня_2021 року, протокол №

Розробник програми: **Печка Лариса Євгенівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики початкового навчання педагогічного факультету Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки та методики початкового навчання «31» серпня 2021 року, протокол №1

Завідувач кафедри _____ Матвієнко О. В.

I. Опис дисципліни

Шифр дисципліни

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 0101 Педагогічна освіта	Кількість кредитів 4		Методи навчання: 1) Лекції. Семінарські заняття, практичні – із застосуванням ілюстративно-репродуктивних, методу проєктів, проблемних методів; 2) Телекомунікаційне навчання студента з викладачем; 3) Використання мультимедійних освітніх засобів в процесі самонавчання (друковані, аудіо – відеоматеріали та навчальні матеріали, що надходять з комп'ютерних мереж).
	Загальна кількість годин - 120		
Спеціальність 053 Психологія	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	
	Лекції		
Освітній рівень бакалавр		6 год	
Нормативна	Семінарські (практичні) заняття:		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом – 1-й		4	Форми поточного контролю
Семестр 1,2	Практичні заняття:		Методи усного контролю: репродуктивний, графічний.
Тижневих годин для денної форми навчання:		4 год.	Методи письмового контролю: модульний: тестування; презентації
Мова навчання українська	Індивідуальна робота:		Методи самоконтролю: самостійне оцінювання знань; самоаналіз
	Самостійна робота:		
		106 год.	
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС		
		14:106 13:1	Форма підсумкового контролю
			залік

Предмет вивчення навчальної дисципліни «Основи педагогіка з історією педагогіки» розрахована на студентів, які навчаються у ЗВО за спеціальністю «Початкова освіта», заочно-дистанційної форми навчання – 1.10 р. здобуваючи кваліфікацію «Магістр психології, психолог, викладач психології» Вивчення курсу передбачає засвоєння студентами системи педагогічних знань, основних понять з кожної теми, навичок з використання отриманих знань у повсякденній практичній діяльності

Передумови для вивчення дисципліни: набуття студентами компетентності з курсу можливе за актуалізації їхніх знань з дисциплін: «Філософія»; «Методологія та організація наукових досліджень»; «Педагогіка», «Загальна психологія».

Міждисциплінарні зв'язки дисципліна тісно пов'язана з вивченням: «Освітній менеджмент», «Історії педагогіки», «Філософія», «Педагогіка», «Загальна психологія», «Вступ до фаху», «Моніторинг якості освіти.

Завдання курсу:

- формування системи теоретичних знань та практичних умінь, необхідних для виконання функціональних обов'язків практичного психолога, викладача, педагога;
- формування основ педагогічного мислення, здатності осмислювати і аналізувати педагогічну дійсність;
- формування готовності до педагогічної праці на гностичному, комунікативному, операційному рівнях;
- формування відповідального, творчого ставлення до педагогічної діяльності;
- формування свідомого ставлення до сутності та соціального значення педагогічної діяльності;
- моделювання та розв'язування педагогічних ситуацій;
- формування творчої всебічно розвиненої особистості студента – майбутнього педагога.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Психологія» студент повинен досягти таких результатів навчання (компетентностей):

II. Основні результати та компетентності, які вони формують:

№	Результати навчання	Компетентності
1.	Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК-1 Здатність виявляти національну й особистісну гідність, громадянську свідомість та активність, дбати про розвиток і функціонування громадянського суспільства; мати і відстоювати власну громадянську позицію.</p> <p>ЗК-2 Здатність удосконалювати і розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень, володіти практичними способами пошуку наукової і професійної інформації, культурою наукового дослідження, використовувати інноваційні та цифрові технології в професійній діяльності.</p> <p>ЗК-3 Здатність вибудовувати соціальну взаємодію за принципами толерантності, безоціночності іншої особистості; вирішувати конфліктні ситуації і надавати підтримку в нових, проблемних і кризових ситуаціях.</p> <p>ЗК-4 Здатність проявляти ініціативу і приймати доцільні й відповідальні рішення в проблемних ситуаціях; діяти в нестандартних ситуаціях і нести соціальну й етичну відповідальність за прийняті рішення; будувати свою діяльність відповідно до моральних, духовних, етичних і правових норм, працюючи в команді.</p>
2	Фахові компетентності спеціальності (ФК)	<p>ФК-1 Здатність здійснювати науково-дослідницьку діяльність: здатність володіти системою науково-педагогічних категорій і методів їх використання з метою вирішення дослідницьких і практичних завдань навчання і виховання; здатність формулювати нові гіпотези та наукові задачі, вибирати належні напрями та відповідні методи для їх вирішення, беручи до уваги наявні ресурси, готовність застосовувати знання про сучасні методи дослідження, проводити наукові</p>

		<p>експерименти та оцінювати результати досліджень.</p> <p>ФК-2 Здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності початкової школи та ЗВО: здатність здійснювати інтеграцію педагогіки вищої школи, психології вищої школи та фахових методик у галузі початкової освіти, здатність використовувати досягнення психолого-педагогічної науки та практики в освітній діяльності; здатність ефективно використовувати на практиці знання основних освітніх парадигм моделювання освітнього процесу в початковій школі та ЗВО, здатність будувати відповідні моделі освітнього середовища, досліджувати їх для отримання нових моделей з метою поглибленого розуміння.</p> <p>ФК-3 Здатність здійснювати викладацьку діяльність: здатність організувати та здійснювати науково-педагогічну діяльність у загальноосвітніх навчальних закладах та у вищій школі, ефективно застосовуючи основні педагогічні концепції та нормативно-регуляторні документи вищої освіти; здатність прогнозувати, проектувати та коригувати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітнього процесу ЗВО на засадах етики професійного спілкування; здатність аналізувати, синтезувати, оцінювати інформацію та формулювати висновки для різних типів педагогічних та управлінських задач; здатність здійснювати пошук науково-методичної літератури фахового спрямування, вміти її критично оцінювати та використовувати у власній викладацькій діяльності з метою підвищення професійної компетентності та освіти протягом життя.</p> <p>ФК-4 Здатність здійснювати адміністративно-управлінську діяльність: здатність проводити експертизу освітнього закладу освіти і визначати адміністративні ресурси його розвитку; здатність розробляти концепції і програми розвитку на підставі маркетингового дослідження в галузі ринку освітніх послуг; здатність здійснювати управлінську діяльність на засадах нормативно-організаційного, фінансово-господарського, правового механізмів діяльності початкової школи; здатність організувати внутрішньо-професійну та міжпрофесійну взаємодію вчителів початкової школи; здатність визначати й створювати умови, що сприяють підвищенню мотивації вчителів до ефективної педагогічної діяльності; здатність користуватися сучасними технологіями освітнього менеджменту; здатність використовувати індивідуальні та групові методи прийняття рішень в управлінні початковою школою та забезпечувати якість управління всіх сфер діяльності закладу</p>
--	--	--

3	<p>Програмні результати навчання (ПР)</p>	<p>освіти.</p> <p>ФК-5 Здатність до вивчення потенційних можливостей і специфічних культурних потреб учнів, реалізації індивідуальних програм супроводу; здатність впливати на психологічний клімат у колективі, прогнозувати виникнення педагогічного конфлікту, а також ефективно його вирішувати.</p> <p>ПРН 1. Здатність вдосконалювати свою особистість, підвищувати інтелектуальний та культурний рівень, володіти основними нормативними вимогами до організації освітнього процесу</p> <p>ПРН 2. Готовність оновлювати правові знання і вміння з питань організації освітнього процесу, методичної роботи та наукової діяльності у вищій школі. Здатність до цілісного уявлення про досягнення сучасних методологічних вчень, основних етапів і особливостей розвитку філософії освіти. Розуміння педагогічних явищ та фактів у взаємозв'язку з соціальним, політичним і економічним контекстом. Готовність оновлювати правові знання і вміння з питань організації освітнього процесу, методичної роботи та наукової діяльності у вищій школі.</p> <p>ПРН 3. Здатність надавати особистий приклад із дотримання норм і рекомендацій здорового способу життя.</p> <p>ПРН 4. Знання сучасних інноваційних технологій підготовки та проведення різних форм організації занять у вищому навчальному закладі; методик вивчення особистості і колективу студентів, що необхідно для вибору оптимальної стратегії навчання і виховання.</p> <p>ПРН 5. Здатність здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію й розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми молодшого шкільного віку, студентами та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з колегами.</p> <p>ПРН 6. Здатність інтегрувати принципи початкової освіти, компетентнісного та особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії тощо з сучасними інноваційними технологіями; здійснювати управління початковою освітою, організації освітнього процесу за освітніми галузями; виховний процес у початковій школі</p> <p>ПРН 7. Здатність демонструвати уміння оперувати різними методами і засобами дослідницької діяльності педагога; володіти способами збору, систематизації та обробки інформації, інтерпретації отриманих результатів, вивчення та застосування педагогічної спадщини і досвіду роботи педагогів-новаторів, вміннями робити</p>
---	--	--

	висновки. ПРН 8. Знання теоретико-методичних засад методики викладання фахових дисциплін початкової освіти у ЗВО, методики викладання педагогічних дисциплін та основні вимоги до науково-методичного забезпечення освітнього процесу у ЗВО; організувати самостійну та науково-дослідницьку роботу студентів при вивченні педагогічних дисциплін та фахових методик; знання сучасних освітніх технологій та інноваційних методик навчання, виховання та розвитку дитини молодшого шкільного віку
--	--

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 4 кредитів ЄКТС 120 год.

№ п/п	Назва модулів і тем	Кількість год. (денна форма навчання)					Кількість год. (заочна форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	Практичні	Семінарські	СРС	Аудиторні	Лекції	Практичні	Семінарські	СРС
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Педагогіка як наука. Теорія освіти і навчання.											
Тема 1.1.	Тема 1. Педагогіка як наука. Методи педагогічних досліджень.						1				2
Тема 1.2.	Тема 2. Дидактика як галузь педагогіки. Основні дидактичні системи. Основні категорії дидактики						1	2			2
Тема 1.3.	Тема 3. Навчання як цілісний педагогічний процес										4
Тема 1.4.	Тема 4. Закономірності та принципи навчання. Характеристики процесу навчання. Діалогічний характер навчання										4
Тема 1.5.	Тема 5. Зміст освіти в українській національній школі. Гуманістичні психолого-педагогічні підходи до організації освітнього процесу.										4
Тема 1.6.	Тема 6. Методи навчання як засіб організації пізнавальної діяльності учнів. Засоби навчання.										4
Тема 1.7.	Тема 7. Організація основних видів діяльності в закладах освіти.										4
	Разом год.						2				24
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Теорія виховання											
2.1.	Тема 1. Мета і ідеал виховання						2				4

Тема 4.3.	Тема 3. Розвиток української педагогіки й школи у другій половині XVIII першій половині XIXст. Педагогічна думка українських просвітителів XVIII- XIX ст. Педагогічна система К.Д.Ушинського.										4
Тема 4.4.	Тема 4. Українська педагогіка в другій половині XIX – на початку XX ст. Педагогічні ідеї українських просвітителів. Національна школа в УНР.									2	4
Тема 4.5.	Тема 5. Українська школа і педагогіка початку XX ст. Школа і педагогічна думка першої половини XX ст.										4
4.6.	Тема 6. Національна школа, система виховання та педагогіка в період становлення незалежної України у 90-х роках XX ст. – початку XXI ст.										4
Тема 4.7.	Тема 7. Сучасна система освіти. Утвердження демократичних державно-громадських засад освіти й виховання молоді. Утвердження шляхів та засобів національного виховання дітей та молоді. Особливості реформування освіти.										6
	Разом год.										30
								6	4	4	106

IV. Зміст дисципліни

п/п	3.1. Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть год.	
		Всього 14	В т.ч. лекцій 6
1.	Змістовий модуль 1. Педагогіка як наука. Теорія освіти і навчання..		
1.1.	Педагогіка як наука. Методи педагогічних досліджень. <i>Зміст теми.</i> Місце педагогіки в системі наук про людину. Предмет педагогіки та її основні завдання. Основні педагогічні поняття. Джерела педагогіки. Структура педагогічної науки. Методи педагогічного дослідження <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основні: 8,9,13</i> <i>Додаткові: 2,3, 6</i>		1
1.2.	Дидактика як галузь педагогіки. Основні дидактичні системи. Основні категорії дидактики <i>Зміст теми.</i> Поняття про дидактику, її основні категорії.		1

	<p>Проблеми та завдання дидактики на сучасному етапі розвитку педагогічної науки. Зв'язок дидактики з іншими науками. Актуальні проблеми дидактики на сучасному етапі. <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основні: 8,9,13</i> <i>Додаткові: 2,3, 6</i></p>		
1.3.	<p>Навчання як цілісний педагогічний процес <i>Зміст теми.</i> Сутність, структура процесу навчання, його методологічна основа. Рушійні сили навчального процесу. Мотиви навчання. Функції та компоненти процесу навчання. Логіка навчального процесу. Структура процесу учіння. Закономірності процесу навчання. <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основні: 8,9,13</i> <i>Додаткові: 1,6,9</i></p>	2	
1.4.	<p>Закономірності та принципи навчання. Характеристики процесу навчання. Діалогічний характер навчання <i>Зміст теми.</i> Поняття про принципи навчання. Характеристика принципів навчання. Принципи, побудовані на гуманних засадах Ш. Амонашвілі. Система основних принципів педагогічного процесу. <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основні: 8,9,13</i> <i>Додаткові: 2,3, 6</i></p>		
1.5.	<p>Зміст освіти в українській національній школі. <i>Зміст теми.</i> Зміст освіти в українській національній школі. Гуманістичні психолого-педагогічні підходи до організації освітнього процесу. <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основні:13</i> <i>Додаткові: 2,3, 6</i></p>		
1.6.	<p>Методи навчання як засіб організації пізнавальної діяльності учнів. Засоби навчання. <i>Зміст теми.</i> Поняття про методи навчання. Основні підходи до класифікації методів навчання. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності. Характеристика наочних та практичних методів. Словесні методи навчання: пояснення, розповідь, лекція, інструктаж, робота з підручником. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності. Методи контролю та самоконтролю за ефективністю навчання. Загальні вимоги щодо оптимального поєднання методів навчання. Засоби навчання. <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основні: 8,9,13</i> <i>Додаткові: 2,3, 6</i></p>		
1.7.	<p>Організація основних видів діяльності в закладах освіти. <i>Зміст теми.</i> Форми організації навчальної роботи на уроці учнів, освітньої діяльності в ЗВО: денної, заочної, заочно-дистанційної. <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i></p>		

	<p><i>Основні: 8,9,13</i> <i>Додаткові: 2,3, 6</i></p>		
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.Теорія виховання		
2.1	<p>Мета і ідеал виховання. Сутність процесу виховання <i>Зміст теми.</i> Мета й ідеал виховання Мета виховання, її об'єктивний характер. Завдання виховання. Ідеал національного виховання. Сутність національно-патріотичного виховання (мета, завдання, принципи, зміст). Основні напрямки всебічного розвитку особистості. Програма виховання як система цілей виховання. Українські виховні ідеали і традиції родинного, лицарського і козацького виховання. Природні і культурно-історичні чинники формування української душі, характеру, світогляду. Шляхи формування цілісної особистості громадянина України, реалізації концепції національно-патріотичного виховання. Процес виховання, його специфіка, структурні елементи, рушійні сили. Етапи процесу виховання. Управління процесом виховання. Найважливіші закономірності виховного процесу. Самовиховання: суть, умови, етапи, прийоми. Перевиховання, його функції, етапи і принципи. Результати процесу виховання, їх виявлення. Шляхи підвищення ефективності процесу виховання. Виявлення результатів виховання та шляхи підвищення його ефективності <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основні: 8,9,13</i> <i>Додаткові: 2,3,6,8,9,10</i></p>		2
2.2	<p>Методи і форми виховання <i>Зміст теми.</i> Поняття про методи і прийоми виховання, засоби і форми організації виховної роботи. Різні підходи до класифікації методів виховання. Характеристика окремих груп методів виховання. Методи формування свідомості особистості: переконання, вимога, метод прикладу; можливості їх використання і особливості застосування у початковій школі. Методи організації діяльності й досвіду суспільної поведінки: вправи (їх різновиди – гра, привчання, виховуючі ситуації, наприклад, ігрові ситуації у «школі увічливості, людяності» Ш.О. Амонашвілі). Привчання. Вимога (за А.С. Макаренком – пряма і непряма, діалектика її використання). Формування і використання суспільної думки дитячого колективу у роботі В.О. Сухомлинського, колективу шестирічок у роботі Ш.О. Амонашвілі. Методи стимулювання і корекції поведінки: заохочення, покарання, метод «вибуху». В.О. Сухомлинський про використання у початковій школі методів стимулювання. Методи самовиховання: самосвідомість, самооцінка, самоконтроль, самонавіювання, самокритика. Класифікація форм організації виховної роботи: за кількістю учасників, за змістом, за основним об'єктом діяльності та ін. Умови забезпечення активності дітей (репродуктивної і творчої) при використанні форми розповіді, бесіди, свята та інших форм виховної роботи. Особистісно орієнтований підхід у вихованні, індивідуальні форми роботи, методика їх проведення <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основні: 8,9,13</i> <i>Додаткові: 2,3,6,8,9,10</i></p>		

2.3.	<p>Основні закономірності і принципи виховання</p> <p><i>Зміст теми.</i> Основні закономірності і принципи виховання Закономірності процесу виховання. Принципи виховання як вихідні положення, які визначають зміст, методи і форми організації роботи вихователя: принцип національної спрямованості, принцип культуровідповідності, принцип цілісності, акмеологічний принцип, Принцип суб'єкт-суб'єктної взаємодії, принцип адекватності виховання до психологічних умов розвитку особистості, принцип особистісної орієнтації, принцип превентивності, принцип технологізації</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основні:</i> 8,9,13 <i>Додаткові:</i> 2,3,6,8,9,10</p>		
2.4.	<p>Характеристика основних напрямів виховання</p> <p><i>Зміст теми.</i> Характеристика основних напрямів виховання Зміст виховної роботи. Основні напрями для всебічного розвитку людини як особистості та найвищої цінності суспільства.</p> <p>Моральне виховання: сучасне уявлення про суть і завдання морального виховання. Трудове виховання: завдання і зміст трудового виховання. Естетичне виховання: поняття про естетику, естетичне виховання, естетичну культуру. Завдання естетичного виховання, його зв'язок з іншими аспектами виховання особистості. Засоби естетичного виховання: пізнання, праця, гра, природа, побут, мистецтво, людське спілкування. Фізичне виховання: завдання фізичного виховання та збереження здоров'я дітей. Засоби фізичного виховання: вправи (гімнастика, ігри, спорт, туризм), природні і гігієнічні фактори, їх використання у досвіді передових учителів. Система фізичного виховання, її елементи: уроки фізкультури, фізкультура у режимі шкільного дня; позаурочна робота, позашкільна робота з фізичного виховання.</p> <p>Основні орієнтири виховання здобувачів освіти. Ціннісне ставлення особистості до суспільства і держави. Ціннісне ставлення до людей. Ціннісне ставлення до мистецтва. Ціннісне ставлення до праці. Ціннісне ставлення до природи. Ціннісне ставлення до себе</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основні:</i> 7, 8, 9, 13 <i>Додаткові:</i> 2,3,6,8,9,10</p>		
2.5	<p>Робота з колективом здобувачів освіти</p> <p><i>Зміст теми.</i> Теорія колективу у спадщині видатних педагогів А.С. Макаренка, В.О. Сухомлинського та ін. Поняття «колектив», його ознаки, структура колективу: формальна (первісний, загальношкільний колектив, проблеми їх взаємозв'язку), неформальна (наявність мікрогруп та їх лідерів). Стосунки у колективі: гуманні, нейтральні, асоціальні, ділові і особисті. Вплив сформованого колективу на розвиток особистості: активізація діяльності, духовне взаємозбагачення, досвід моральної поведінки; самовираження, самоутвердження. Стадії розвитку колективу та роль педагога на кожній із них. Шляхи формування колективу: висунення перспектив, спільна діяльність дітей; традиції, діалектика вимог педагога; створення активу, організація суспільної думки, гуманного стилю</p>		

	<p>спілкування дітей, тону у колективі. Учнівська (класна) спільнота НУШ. Практика ранкових зустрічей як одна з успішних практик, що допомагає вчителю початкової школи у створенні спільноти в класі. Участь дітей в організації освітнього середовища</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основні: 7, 8, 9, 13</i> <i>Додаткові: 2,3,6,8,9,10</i></p>		
2.6	<p>Організаційно-педагогічна робота класного керівника <i>Зміст теми.</i> Організаційно-педагогічна робота класного керівника з історії становлення і розвитку в Україні інституту класних керівників. Роль, функції та обов'язки класного керівника. Основні компоненти й елементи виховної системи класу. Основні напрямки, зміст і форми виховної роботи класного керівника. Взаємодія класного керівника з колективом здобувачів освіти, педагогічним колективом. Планування та прогнозування в діяльності класного керівника: перспективне, поточне та оперативне.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основні: 7, 8,9,13</i> <i>Додаткові: 2,3,6,8,9,10</i></p>		
2.7.	<p>Виховання дітей у сім'ї, робота закладу освіти з сім'єю. <i>Зміст теми.</i> Виховання дітей у сім'ї, робота закладу освіти з сім'єю. Поняття сім'ї та сімейних стосунків. Вплив сім'ї на розвиток дитини. Зміст виховання в сім'ї. Методи і засоби сімейного виховання. Спільні проблеми сім'ї: інтенсивна нуклеаризація сім'ї, труднощі об'єднання професійної та сімейної ролі жінки, виключення дітей із трудового процесу у міській сім'ї, причина цього явища. Класики вітчизняної педагогіки про загальні умови сімейного виховання, авторитету батьків, підготовка батьків до шкільного сімейного виховання дітей (В.О. Сухомлинський, А.С. Макаренко та ін.). Педагогічні умови успішного виховання дітей у сім'ї.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основні: 7, 8,9,13</i> <i>Додаткові: 2,3,6,8,9,10</i></p>		
2.8.	<p>Основні шляхи співпраці з батьками здобувачів освіти Нової української школи: спілкування, його види та залучення батьків здобувачів освіти до освітнього процесу.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основні: 7, 8,9,13</i> <i>Додаткові: 2,3,6,8,9,10</i></p>		
2.	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Історія зарубіжної школи і педагогіки.		
3.1.	<p>Концептуальні засади історії педагогіки. Виховання в первісному суспільстві, країнах Стародавнього сходу. <i>Зміст теми.</i> Підходи світової науки до виникнення виховання як суспільного явища. Виховання у первісному суспільстві. Виникнення перших шкіл у світовій цивілізації.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основні: 3,4,6</i> <i>Додаткові: 4,</i></p>		
3.2.	Виховання і школа в державах Стародавньої Греції та Стародавньому Римі.		

	<p>Школа в середньовічній Європі в епоху Відродження і Реформації.</p> <p><i>Зміст теми.</i> Виховання у Древній Греції. Давньогрецькі філософи про формування людської особистості (Сократ, Платон, Аристотель, Демокрит). Школа та педагогіка Стародавнього Риму. Загальна характеристика епохи Середньовіччя. Система середньовічних шкіл. Система лицарського виховання. никнення освіти для дівчат. Виникнення перших університетів у Західній Європі та організація навчання. Культура епохи європейського Відродження.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <p><i>Основні: 3,4,6</i></p> <p><i>Додаткові: 9,10</i></p>		
3.3.	<p>Західноєвропейська педагогіка Нового часу та Просвітництва. Педагогічна система Я.-А. Коменського.</p> <p><i>Зміст теми.</i> Життя та діяльність Я.А.Коменського. Світогляд Я.А. Коменського та його завдання виховання особистості. Педагогічні ідеї Д. Локка. Ідея вільного виховання Ж.-Ж. Руссо. Вікова періодизація та система виховання Ж.-Ж. Руссо. Педагогічні погляди французьких філософів К. Гельвеція та Д. Дідро.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <p><i>Основні: 3,4,6</i></p> <p><i>Додаткові: 11,12</i></p>		2
3.4.	<p>Західноєвропейська педагогіка кінця XVIII – першої половини XIX ст. Загальні тенденції світової педагогіки кінця XIX-початку XX ст.</p> <p><i>Зміст теми.</i> Життя та педагогічна діяльність Й.Г. Песталоцці Теорія навчання й виховання И. Гербарта. Р.Оуен про формування особистості.реформаторська педагогіка (педагогіка вільного виховання, педагогіка особистості, експериментальна педагогіка). Прагматична педагогіка Дж. Дьюї. уманістичні засади освіти й виховання. Рух нового виховання (М. Монтесорі, С. Френе)</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела</p> <p><i>Основні: 3,4,6</i></p> <p><i>Додаткові: 11,12, 13</i></p>		
3.5.	<p>Освіта в найрозвиненіших країнах та сучасні тенденції світової педагогіки</p> <p><i>Зміст теми.</i> Система освіти в США. Освітня система у Великобританії. Характеристика освітньої системи у Німеччині. Характеристика освітньої системи у Франції. Система освіти в Японії.</p>		
	<p>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Історія української школи і педагогіки.</p>		
4.1.	<p>Виховання і школа Київської Русі. Розвиток освіти і педагогічної думки в XIV-XV ст.</p> <p><i>Зміст теми.</i> Традиційні засади виховання дітей у Київській Русі. Соціальні умови становлення писемності та виникнення перших шкіл у Київській Русі. Зміст та організація навчання у Київській Русі. Перекладна література та перші педагогічні пам'ятки Київської Русі.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p>		

	<p><i>Основні: 3,4,6</i> <i>Додаткові: 11,12, 13</i></p>		
4.2.	<p>Розвиток освіти і педагогічної думки в епоху українського Відродження (XVI –перша половина XVIII ст.). <i>Освіта і педагогічна наука етапу українського Відродження (XVI-XVII століття)</i></p> <p><i>Зміст теми.</i> Загальна характеристика культури й освіти українського Відродження . Виникнення братських шкіл. Діяльність козацьких шкіл в Україні (січові, полкові, музичні та ін.). Система виховання лицаря-козака. Навчальні студії й діяльність громадських об'єднань студентів у Києво-Могилянській Академії</p> <p><i>Українська педагогіка етапу Відродження (XVII початок XVIII ст.).</i></p> <p>Вплив Європейських культурних процесів на освітньо-культурне Відродження в Україні. Перші українські вчені: П. Русин і Ю. Дрогобич. Українська граматики М. Смотрицького. Педагогічні погляди Е. Славинецького та С. Полоцького. Освітньо-педагогічна діяльність Ф. Прокоповича.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <p><i>Основні: 3,4,6</i> <i>Додаткові: 11,12, 13</i></p>	8 год.	2 год.
4.3.	<p>Розвиток української педагогіки й школи у другій половині XVIII першій половині XIXст. Педагогічна думка українських просвітителів XVIII-XIX ст. Педагогічна система К.Д.Ушинського</p> <p><i>Зміст теми.</i> Ідея народності та природовідповідності виховання Г. Сковороди. Педагогічна діяльність М.В. Ломоносова.</p> <p>Система освіти на Правобережній Україні та Закарпатті (друга половина XVIII століття).</p> <p>Культурно-освітня діяльність західноукраїнських діячів (М. Шашкевич. І. Вагілевич, Я. Гловацький, И Левицький).</p> <p>Педагогіка О. Духновича. культурно-просвітницька діяльність Кирило-Мефодіївського товариства (Т. Шевченко, П. Куліш, М. Костомаров</p> <p>Педагогічна наука другої половини XIX століття). Життя і педагогічна діяльність К.Д. Ушинського. Світогляд вченого. Ідея національного виховання К. Ушинського. Дидактика й методика початкового навчання К. Ушинського.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <p><i>Основні: 3,4,6</i> <i>Додаткові: 11,12, 13</i></p>		
4.4.	<p>Українська педагогіка в другій половині XIX – на початку XX ст. Педагогічні ідеї українських просвітителів. Національна школа в УНР</p> <p><i>Зміст теми.</i> Стан освіти в Україні у 60-ті роки. Характеристика громадсько-педагогічних рухів. Освітньо-педагогічна діяльність М. Пирогова. Організаційна й педагогічна діяльність М. Корфа. освітньо-педагогічна діяльність Х. Алчевської. Теорія й практика вільного виховання Л. Толстого. Теорія фізичного виховання особистості П. Лесгафта.</p> <p><i>Українська школа і педагогіка другої половини XIX початку XX ст.</i> Ідея національної школи М. Драгоманова. Наукова й освітня</p>		

	<p>діяльність Наукового товариства імені Тараса Шевченка. Ідея національного шкільництва М. Грушевського. Загальна характеристика освіти на Західноукраїнських землях. Педагогічні погляди Ю. Федьковича.</p> <p><i>Характеристика системи освіти в Україні на початку ХХ століття.</i> Освітньо-педагогічні ідеї І. Франка. Педагогічні ідеї Лесі Українки. Освітня й педагогічна діяльність Т. Лубенця.</p> <p><i>Українська школа і педагогіка 20-30-х років ХХ століття.</i> Розробка завдань та змісту національної освіти в УНР. Ідея національної школи С. Русової. Ідея національного рідномовного виховання І. Огієнка. Особливості розбудови загальної, професійної й вищої школи у 20-ті роки.</p> <p>Національний виховний ідеал Г. Ващенко.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> <i>Основні: 3,4,6</i> <i>Додаткові: 11,12, 13</i></p>		
4.5.	<p>Українська школа і педагогіка в ХХ ст. Національна освіта в 20-ті роки ХХ століття. Уніфікація загальної освіти в 30-ті роки. Особливості становлення освіти у післявоєнний час (кінець 40-50-ті роки). Розвиток освіти й педагогіки у 60-ті роки. Школа і педагогіка України в період Застою (70-80-ті роки).</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> <i>Основні: 3,4,6</i> <i>Додаткові: 11,12, 13</i></p>		
4.6.	<p>Національна школа, система виховання та педагогіка в період становлення незалежної України у 90-х роках ХХ ст. – початку ХХІ ст.</p> <p><i>Зміст теми.</i> Школа і педагогіка сучасного етапу духовного, національного відродження. Утвердження демократичних державно-громадських засад освіти й вихованн молод.</p> <p>Реформування освіти на сучасному етапі розвитку українського суспільства. Утвердження шляхів та засобів національного виховання дітей та молоді. Особливості реформування професійної, вищої й педагогічної освіти.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> <i>Основні: 3,4,6</i> <i>Додаткові: 3,7</i></p>		
4.7.	<p>Сучасна система освіти Утвердження демократичних державно-громадських засад освіти й виховання молоді. Утвердження шляхів та засобів національного виховання дітей та молоді. Особливості реформування освіти.</p> <p><i>Зміст теми.</i> Нормативно-правове забезпечення. НУШ. Закон України «Про освіту», 2017; «Державний стандарт початкової освіти», 2018; Закон України «Про повну загальну середню освіту», 2021. Закон України «Про вищу освіту», 2021.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> <i>Основні: 3,4,6</i> <i>Додаткові: 11,12, 13</i></p>		6

4.2. Плани практичних занять
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ ДО ЗМІСТОВНОГО МОДУЛЮ 1
Педагогіка як наука. Теорія освіти і навчання

Практичне заняття 1-2.

Тема. Дидактика як галузь педагогіки. Основні дидактичні системи. Основні категорії дидактики. (2 год.)

Зміст заняття

1. Дидактична система та її основні структурні компоненти.
2. Дидактичні концепції: традиційна, педоцентрична, сучасна система навчання.
3. Основні категорії дидактики

Завдання:

Підготувати презентації до заданої теми (за вибором студента)

Рекомендовані інформаційні джерела:

Основні: 1, 5, 13

Додаткові: 13, 14, 16

Практичне заняття 3-4

Тема. Загальні методи виховання. (2 год.)

Зміст заняття.

1. Сучасні наукові підходи на проблему виховання всебічно розвиненої особистості.
2. Виховання як соціальний процес.
3. Класифікація методів виховання
4. Організація виховного процесу у концепції В. Сухомлинського.
5. Моделі виховання у країнах Європи

Питання для дискусійного характеру;

В. Сухомлинський писав: «Заняття фізкультурою і спортом відіграють певну роль у всебічному розвитку учнів лише тоді, коли вся виховна робота пройнята турботою про здоров'я».

Завдання: Розкрийте відповідний зв'язок.

Рекомендовані інформаційні джерела:

Основні: 2,8, 13, 16, 17, 18

Додаткові: 2, 5, 6

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЮ III

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV. Історія української школи і педагогіки.

Семінарське заняття 1-2.

Тема: Школа в Україні періоду Відродження (XVI-XVII ст.) (2 год.)

Зміст заняття

I. Теоретична частина.

1. Загальна характеристика культури й освіти українського Відродження.
2. Виникнення братських шкіл. Острозька академія.
3. Діяльність козацьких шкіл в Україні (січові, полкові, музичні та ін.)
4. Система виховання лицаря-козака.
5. Навчальні студії й діяльність громадських об'єднань студентів у Києво-Могилянській Академії

Рекомендовані інформаційні джерела:

Основні: 3, 4, 13

Додаткові: 11, 13

Семінарське заняття 3-4.

Тема: Ідеї національної освіти й виховання в Україні (друга половина XIX ст.). (2 год.)

Зміст заняття

I. Теоретична частина.

1. Ідея національної школи М. Драгоманова.
2. Наукова й освітня діяльність Наукового товариства імені Тараса Шевченка.
3. Ідея національного шкільництва М. Грушевського.

4. Загальна характеристика освіти на західноукраїнських землях.

5. Педагогічні погляди Ю. Федьковича.

II.

Рекомендовані інформаційні джерела:

Основні: 3, 4, 13.

Додаткові: 11, 13

4.3.Організація самостійної роботи студентів – 106 годин

Змістовий модуль та теми курсу	Форма звітності	Кількість годин
Змістовий модуль I Педагогіка як наука. Теорія освіти і навчання 24 год		
Тема 1.1. Тема 1. Педагогіка як наука. Методи педагогічних досліджень – 4 год.	повідомлення	2
Тема 1. 2. Дидактика як галузь педагогіки. Основні дидактичні системи. Основні категорії дидактики -5 год.	практичне	2
Тема 1.3. Навчання як цілісний педагогічний процес 5 год.	повідомлення залік	4
Тема 1.4. Закономірності та принципи навчання. Характеристики процесу навчання. Діалогічний характер навчання	повідомлення залік	4
Тема 1.5. Зміст освіти в українській національній школі. Гуманістичні психолого-педагогічні підходи до організації освітнього процесу.	повідомлення	4
Тема 1.6. Методи навчання як засіб організації пізнавальної діяльності учнів. Засоби навчання.	повідомлення залік	4
Тема 1.7. Організація основних видів діяльності в закладах освіти.	повідомлення залік	4
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.Теорія виховання – 32 год.		
Тема 2.1. Мета і ідеал виховання. Сутність процесу виховання Мета виховання, її об'єктивний характер. Завдання виховання. Ідеал національного виховання. Сутність національно-патріотичного виховання (мета, завдання, принципи, зміст). Основні напрямки всебічного розвитку особистості. Програма виховання як система цілей виховання. Українські виховні ідеали і традиції родинного, лицарського і козацького виховання. Природні і культурно-історичні чинники формування української душі, характеру, світогляду. Шляхи формування цілісної особистості громадянина України, реалізації концепції національно-патріотичного виховання. Процес виховання, його специфіка, структурні елементи, рушійні сили. Етапи	повідомлення залік	4

<p>процесу виховання. Управління процесом виховання.</p> <p>Найважливіші закономірності виховного процесу. Самовиховання: суть, умови, етапи, прийоми. Перевиховання, його функції, етапи і принципи. Результати процесу виховання, їх виявлення. Шляхи підвищення ефективності процесу виховання. Виявлення результатів виховання та шляхи підвищення його ефективності</p>		
<p>Тема 2.2. Методи і форми виховання.</p> <p>Поняття про методи і прийоми виховання, засоби і форми організації виховної роботи. Різні підходи до класифікації методів виховання. Характеристика окремих груп методів виховання. Методи формування свідомості особистості: переконання, вимога, метод прикладу; можливості їх використання і особливості застосування у початковій школі. Методи організації діяльності й досвіду суспільної поведінки: вправи (їх різновиди – гра, привчання, виховуючі ситуації, наприклад, ігрові ситуації у «школі увічливості, людяності» Ш.О. Амонашвілі). Привчання. Вимога (за А.С. Макаренком – пряма і непряма, діалектика її використання). Формування і використання суспільної думки дитячого колективу у роботі В.О. Сухомлинського, колективу шестирічок у роботі Ш.О. Амонашвілі. Методи стимулювання і корекції поведінки: заохочення, покарання, метод «вибуху». В.О. Сухомлинський про використання у початковій школі методів стимулювання. Методи самовиховання: самосвідомість, самооцінка, самоконтроль, самонавіювання, самокритика. Класифікація форм організації виховної роботи: за кількістю учасників, за змістом, за основним об'єктом діяльності та ін. Умови забезпечення активності дітей (репродуктивної і творчої) при використанні форми розповіді, бесіди, свята та інших форм виховної роботи. Особистісно орієнтований підхід у вихованні, індивідуальні форми роботи, методика їх проведення.</p>	<p>практичне</p>	<p>4</p>
<p>Тема 2.3. Основні закономірності і принципи виховання</p> <p>Основні закономірності і принципи виховання</p> <p>Закономірності процесу виховання. Принципи виховання як вихідні положення, які визначають зміст, методи і форми організації роботи вихователя: принцип національної спрямованості, принцип культуровідповідності, принцип цілісності,</p>		<p>4</p>

<p>акмеологічний принцип, Принцип суб'єкт-суб'єктної взаємодії, принцип адекватності виховання до психологічних умов розвитку особистості, принцип особистісної орієнтації, принцип превентивності, принцип технологізації.</p>		
<p>Тема 2.4. Характеристика основних напрямів виховання</p> <p>Характеристика основних напрямів виховання</p> <p>Зміст виховної роботи. Основні напрями для всебічного розвитку людини як особистості та найвищої цінності суспільства.</p> <p>Моральне виховання: сучасне уявлення про суть і завдання морального виховання.</p> <p>Трудове виховання: завдання і зміст трудового виховання. Естетичне виховання: поняття про естетику, естетичне виховання, естетичну культуру. Завдання естетичного виховання, його зв'язок з іншими аспектами виховання особистості. Засоби естетичного виховання: пізнання, праця, гра, природа, побут, мистецтво, людське спілкування.</p> <p>Фізичне виховання: завдання фізичного виховання та збереження здоров'я дітей. Засоби фізичного виховання: вправи (гімнастика, ігри, спорт, туризм), природні і гігієнічні фактори, їх використання у досвіді передових учителів. Система фізичного виховання, її елементи: уроки фізкультури, фізкультура у режимі шкільного дня; позаурочна робота, позашкільна робота з фізичного виховання.</p> <p>Основні орієнтири виховання здобувачів освіти. Ціннісне ставлення особистості до суспільства і держави. Ціннісне ставлення до людей. Ціннісне ставлення до мистецтва. Ціннісне ставлення до праці. Ціннісне ставлення до природи. Ціннісне ставлення до себе.</p>		4
<p>Тема 2.5 Робота з колективом здобувачів освіти</p> <p>Теорія колективу у спадщині видатних педагогів А.С. Макаренка, В.О. Сухомлинського та ін. Поняття «колектив», його ознаки, структура колективу: формальна (первісний, загальношкільний колектив, проблеми їх взаємозв'язку), неформальна (наявність мікрогруп та їх лідерів). Стосунки у колективі: гуманні, нейтральні, асоціальні, ділові і особисті. Вплив сформованого колективу на розвиток особистості: активізація діяльності, духовне взаємозбагачення, досвід моральної поведінки; самовираження, самоутвердження.</p>		4

<p>Стадії розвитку колективу та роль педагога на кожній із них. Шляхи формування колективу: висунення перспектив, спільна діяльність дітей; традиції, діалектика вимог педагога; створення активу, організація суспільної думки, гуманного стилю спілкування дітей, тону у колективі.</p> <p>Учнівська (класна) спільнота НУШ. Практика ранкових зустрічей як одна з успішних практик, що допомагає вчителю початкової школи у створенні спільноти в класі. Участь дітей в організації освітнього середовища..</p>		
<p>Тема 2.6. Організаційно-педагогічна робота класного керівника Організаційно-педагогічна робота класного керівника. З історії становлення і розвитку в Україні інституту класних керівників. Роль, функції та обов'язки класного керівника. Основні компоненти й елементи виховної системи класу. Основні напрямки, зміст і форми виховної роботи класного керівника. Взаємодія класного керівника з колективом здобувачів освіти, педагогічним колективом. Планування та прогнозування в діяльності класного керівника: перспективне, поточне та оперативне.</p>		4
<p>Тема 2.7. Виховання дітей у сім'ї, робота закладу освіти з сім'єю.</p> <p>Виховання дітей у сім'ї, робота закладу освіти з сім'єю. Поняття сім'ї та сімейних стосунків. Вплив сім'ї на розвиток дитини. Зміст виховання в сім'ї. Методи і засоби сімейного виховання. Спільні проблеми сім'ї: інтенсивна нуклеарізація сім'ї, труднощі об'єднання професійної та сімейної ролі жінки, виключення дітей із трудового процесу у міській сім'ї, причина цього явища. Класики вітчизняної педагогіки про загальні умови сімейного виховання, авторитету батьків, підготовка батьків до шкільного сімейного виховання дітей (В.О. Сухомлинський, А.С. Макаренко та ін.).</p> <p>Педагогічні умови успішного виховання дітей у сім'ї</p>		4
<p>Тема 2.8. Основні шляхи співпраці з батьками здобувачів освіти Нової української школи: спілкування, його види та залучення батьків здобувачів освіти до освітнього процесу.</p>		4
<p>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Історія зарубіжної школи і педагогіки – 20 год.</p>		
<p>Тема 3.1. Концептуальні засади історії педагогіки. Виховання в первісному суспільстві, країнах Стародавнього сходу - 2 год</p>	повідомлення залік	4

Тема 3.2. Виховання і школа в державах Стародавньої Греції та Стародавньому Римі. Школа в середньовічній Європі в епоху Відродження і Реформації – 4 год.	повідомлення залік	4
Тема 3.3. Західноєвропейська педагогіка Нового часу та Просвітництва. Педагогічна система Я.-А. Коменського – 4 год.	повідомлення залік	4
Тема 3.4. Західноєвропейська педагогіка кінця XVIII – першої половини XIX ст. Загальні тенденції світової педагогіки кінця XIX- початку XX ст	повідомлення залік	4
Тема 3.5. Сучасна освіта у найрозвиненіших країнах світу.	повідомлення залік	4
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.		
Історія української школи і педагогіки – 30год.		
Тема 4.1. Виховання і школа Київської Русі. Розвиток освіти і педагогічної думки в XIV- XV ст..	повідомлення залік	4
Тема 4.2. Розвиток освіти і педагогічної думки в епоху українського Відродження (XVI –перша половина XVII ст.	семінарське	4
Тема 4.3. Розвиток української педагогіки й школи у другій половині XVIII першій половині XIXст. Педагогічна думка українських просвітителів XVIII- XIX ст. Педагогічна система К.Д.Ушинського.	повідомлення залік	4
Тема 4.4. Українська педагогіка в другій половині XIX – на початку XX ст. Педагогічні ідеї українських просвітителів. Національна школа в УНР.	семінарське	4
Тема 4.5. Українська школа і педагогіка початку XX ст. Школа і педагогічна думка першої половини XX ст – 2 год.	повідомлення залік	4
Тема 3.6. Національна школа, система виховання та педагогіка в період становлення незалежної України у 90-х роках XX ст. – початку XXI ст.	повідомлення залік	4
Тема 4.7. Сучасна система освіти. Утвердження демократичних державно-громадських засад освіти й виховання молоді. Утвердження шляхів та засобів національного виховання дітей та молоді. Особливості реформування освіти.	повідомлення залік	6

V. Контроль якості знань студентів

Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни «Основи природознавства з методикою» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

5.1. Форми і методи поточного контролю:

Форми контролю знань студентів: контроль на лекції, на практичних заняттях, у поза навчальний час, на консультаціях, іспиті

• *Методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

• *Методи письмового контролю:* модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, презентації.

• *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

5.2. Форми і методи підсумкового контролю

Метод письмового контролю: екзамен

5.3. Критерії оцінювання знань студентів

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень бакаларів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ЗВО без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу. Модульний контроль знань магістрів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

VI. Основні і додаткові джерела для вивчення курсу

Базові

1. Аненкова І. П., Байдан М. А. Педагогіка. Навчальний посібник / І. П. Аненкова, М. А. Байдан, О. А. Горчакова, В. М. Русол: – Львів: Новий світ-2000, 2018. – 567 с.
2. Волкова Н. П. Педагогіка: Навчальний посібник. 2-ге вид., допов. і переробл. / Н. П. Волкова. – К.: Академія, 2007. – 576 с.
3. Джаман Т. В. Історія педагогіки України: навчальний посібник / Т. В. Джаман. – Львів: Новий світ-2000, 2018. – 288 с.
4. Завгородня Т. К. Історія педагогіки: навчально-методичний посібник / Т. К. Завгородня, Л. М. Прокопів, І. В. Стражнікова. – Івано-Франківськ, 2014. – 160 с.
5. Кузьмінський А. І. Педагогіка: підручник / А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – К.: Знання-Прес, 2008. – 418 с.
6. Левківський М. В. Історія педагогіки: Навч.-метод. посібник. Вид. 4-те. Навч. пос./ М. В. Левківський – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 190 с.
7. Лозова В. І. Теоретичні основи виховання і навчання: навчальний посібник / В. І. Лозова, Г. В. Троцько; Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – 2-е вид., випр. і доп. – Харків: ОВС,

2012. – 400 с.

8. Максимюк С. П. Педагогіка: навч. посіб. / С. П. Максимюк. – К.: Кондор, 2009. – 670 с.

9. Малафійк І. В. Дидактика: навч. посіб. / Іван Малафійк. – К.: Кондор, 2005. – 397 с.

10. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка: Навч. посібник / Н. Є. Мойсеюк. – Вид. 5-е, доп. і перероб. – К.: 2007. – 656 с.

11. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.

12. Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України: Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 31.10.2011 №1243.

13. Педагогіка: Навчальний посібник / В. М. Галузяк, М. І. Сметанський, В. І. Шахов. – Вінниця: РВВ ВАТ – Віноблдрукарня, 2001. – 200 с.

14. Пономарьова Г. Практикум з педагогіки: навч. посіб. / Г. Пономарьова, І. Репко, В. Одарченко; Комун. закл. «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харків. облради. – Харків: ТО Ексклюзив, 2017. – 243 с.

15. Про освіту. Закон України від 05.09.2017 р № 2145-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380.

16. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи: підручник для студентів педагогічних факультетів / О. Я. Савченко. – К.: Грамота, 2012. – 373 с.

17. Фіцула М. М. Педагогіка: навч. пос. / М. М. Фіцула. – К.: Академвидав, 2014. – 456 с.

Додаткові:

1. Інтегративний та компетентнісний підхід до викладання предметів. Методичний альманах / За ред. Плясецької С. О. – Таврійськ: ЗОШ № 5. – 2017. – 109 с.

2. Інтегровані уроки в початковій школі / Упоряд. Н. С. Вегера. Тернопіль-Харків: Ранок, 2010. – 160 с.

3. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору / В. Г. Кремень. – К.: Педагогічна думка, 2008. – 424 с.

4. Мухіна С. А. та ін.. Нетрадиційні педагогічні технології у навчанні. // С. А. Мухіна , А. А. Соловійова. – К.: Академія, 2012. – 123 с.

5. Пехота О. М. Освітні технології / О. М. Пехота, А. З. Кітенко, О. М. Лаборський. – К.: АСК, 2010. – 225 с.

6. Радченко А. Є. Професійна компетентність учителя / А. Є. Радченко. – Х.: Основа, 2016. – 126 с.

7. Райський Б. Ф. Підготовка молоді до самоосвіти – одна з найважливіших задач загальноосвітньої школи / Б. Ф. Райський // Розвиток у школярів прагнення до самоосвіти. – К.: Слово, 2013. – 199 с.

8. Ратушинська А. С. Формування самоосвітньої компетентності майбутнього вчителя початкових класів: автореферат дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / А. С. Ратушинська. – Переяслав-Хмельницький, 2013. – 20 с.

9. Рубакін Н. А. Як займатися самоосвітою / Н. А. Рубакін. – К.: Педагогіка, 2012. – 127 с.

10. Хміль Н. А. Віртуальні інтерактивні дошки та їх використання в освітньому процесі: метод. рекомендації / Н. А. Хміль, І. В. Морквян, Т. В. Отрошко Комун. закл. «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харків. облради. – Харків: ФОП Панов А. М., 2017. – 74 с.

11. Проніков О. К. Історія педагогіки: курс лекцій / О. К. Проніков. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. - 440с.

12. Психологія діяльності та навчальний менеджмент: Навч. посіб. / М. В. Артюшина, Л. М. Журавська, Л. А. Колесніченко та ін.; За заг. ред. М. В. Артюшиної. – К.: КНЕУ, 2008. – 336 с.

13. Розвиток народної освіти і педагогічної думки на Україні. /За ред. М. Д. Ярмаченка. – К., 1991. – С.8-29.

14. Сбруєва А. А., Рисіна М. Ю. Історія педагогіки у схемах, картах, діаграмах: Навчальний посібник. – Суми: СумДПУ, 2000.

15. Сухомлинський В. О. Вибр.тв.: В 5-ти т. – Тт. 1-5. – К.: Рад.шк, 1976-1977.

16. Шахов В. Технологічний підхід в галузі педагогічної освіти [Електронний ресурс] /

В. Шахов. – Режим доступу: [http:// archive. nbuv. gov. Ua / portal / soc_gum / Nzvdfpu_pp / 2007_20 / text % 201-20 / technologichnuu % 20 pidxid.pdf](http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Nzvdfpu_pp/2007_20/text%201-20/technologichnuu%20pidxid.pdf)

Інтернет-ресурси

<http://eenu.edu.ua/uk>

<http://hklib.npu.edu.ua> – бібліотека НПУ імені М. П. Драгоманова.

<http://irbis-nbuv.gov.ua> – електронні інформаційні ресурси Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.

<http://osvita.ua> Освітній портал «Освіта.UA».

<http://pedagogy.webukr.net/>

<http://pidruchniki.ws> – сайт підручників.

<http://ukped.com> Українська педагогіка.

<http://www.dnpb.gov.ua> – Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського.

<http://www.intellect-invest.org.ua> Портал сучасних педагогічних ресурсів.

http://www.osvita.org.ua/articles/?article_id=56

<http://znannya.info> Інформаційний портал «Знання»

www.edu.yar.ru/russian/navigator/index.html

www.education.gov.ua – сайт Міністерства освіти і науки України.

Education in Finland. URL: <http://www.oaj.fi/pls/portal>.